

Для подальшого розвитку ФГ потрібно забезпечити науковий супровід їх раціонального розміщення, концентрації й спеціалізації по природних зонах і економічних регіонах країни, урахувати кон'юнктуру ринку праці на селі й залучити якомога більше сільського населення до даного малого підприємництва на селі. Потрібно посилити матеріальну й нематеріальну системи мотивації праці у ФГ, приділити більше уваги розвитку трудової й статусної мотивації праці, забезпечити розвиток збутових і обслуговуючих кооперативних структур на селі. Це, у свою чергу, має додатково забезпечити продовольчу безпеку країни, а також її національну безпеку щодо заселеності сільських територій, особливо в прикордонних районах.

#### *Література*

1. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>
2. Домбровський С. Ф. Окремі питання вдосконалення законодавства про фермерські господарства / С. Ф. Домбровський // Правові проблеми залучення інвестицій у сільське господарство та соціальну сферу села: матер. міжнар. наук.-практ. конфер. – К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2007. – С. 81-65.
3. Мірошніченко М. Фермерство: проблеми становлення, розвитку та ефективності / М. Мірошніченко // Економіка України. – 1995. – № 2. – С. 69-73.

УДК 349.42(043.2)

**Смітюх А. С., Панчишак Р. А.**, студентки,  
Навчально-науковий Юридичний інститут,  
Національний авіаційний університет, м. Київ  
Науковий керівник: Беззубов Д. О., к.ю.н., доцент

### **ДОРАДЧА ДІЯЛЬНІСТЬ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ: ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ**

Виникнення і розвиток дорадчої діяльності у сільському господарстві безпосередньо пов'язаний із потребою вдосконалення технологічних та управлінських знань і навичок сільськогосподарських виробників та сільського населення.

Історично склалося так, що командно-адміністративним способом господарювання не передбачалося існування дорадництва як інструмента підтримки аграрної сфери економіки України і лише після здобуття нею незалежності розпочався активний процес запровадження в нашій державі діяльності сільськогосподарських дорадчих служб. Вже у середині 90-х

років минулого століття за підтримки міжнародного співтовариства, зокрема країн Європейського Союзу та Північної Америки, вдалося підняти рівень культури ведення і прибутковості аграрного сектора.

Правовий статус сільськогосподарської дорадчої служби, під якою розуміється юридична особа незалежно від її організаційно-правової форми та форми власності, структурний підрозділ аграрного навчального закладу, науково-дослідної установи, які внесені до Реєстру дорадчих служб та здійснюють дорадчу діяльність, регулюється Законом України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність», який і визначає таку діяльність як сукупність дій та заходів, спрямованих на задоволення потреб особистих селянських та фермерських господарств, господарських товариств, інших сільськогосподарських підприємств усіх форм власності і господарювання, а також сільського населення у підвищенні рівня знань та вдосконаленні практичних навичок прибуткового ведення господарства [1].

Дорадча діяльність має на своїй меті здійснення широкого комплексу завдань, до основних з яких можна, зокрема, віднести такі: надання дорадчих послуг органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування з питань підготовки та реалізації планів соціально-економічного розвитку, формування громадянського суспільства; сприяння розвитку несільськогосподарського підприємництва в сільській місцевості, у тому числі сільського зеленого туризму, зайнятості сільського населення; робота з сільською молоддю, ініціювання та реалізація молодіжних програм; поширення та впровадження у виробництво сучасних технологій, новітніх досягнень науки і техніки; надання суб'єктам господарювання, які здійснюють діяльність у сільській місцевості, та сільському населенню дорадчих послуг з питань економіки, технологій, управління, маркетингу, обліку, податків, права, екології.

Крім того, сільськогосподарське дорадництво пов'язане з діяльністю юридичних і фізичних осіб, спрямованою на задоволення потреб сільськогосподарських товаровиробників і сільського населення у підвищенні рівня знань та удосконаленні практичних навичок прибуткового господарювання, поліпшення добробуту сільського населення і розвитку сільської місцевості [3, с. 205].

Зазначені завдання можна реалізувати шляхом підвищення знань сільських товаровиробників і сільського населення та сприяння у прийнятті ними обґрунтованих економічних рішень. При цьому основними формами реалізації дорадчої діяльності будуть навчання сільськогосподарських виробників та сільського населення для підвищення рівня їх знань та практичних навичок, безпосереднє консультування, демонстраційні покази та інформаційне забезпечення [2, с. 17].

Сільськогосподарські дорадчі служби повинні турбуватися про

інтереси своїх клієнтів-селян і бути автономними та незалежними від монопольного впливу великих компаній. Для цього можливі різні методи роботи – від індивідуальної зустрічі з клієнтом до виїздів у передові господарства та навчальні заклади з метою ознайомлення з їх досягненнями. Необхідна підтримка партнерських відносин з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, банками, кредитними спілками, страховими компаніями, науковими та навчальними закладами, громадськими організаціями.

Незважаючи на проблеми та труднощі, які стоять на шляху розвитку сільськогосподарського дорадництва в Україні, дорадчі служби працюють і доводять свою ефективність та необхідність. Вони надають спеціально спрямовані дорадчі послуги з питань економіки сільського виробництва, впровадження передових технологій у аграрному секторі, а також питань, пов'язаних із соціальним розвитком села.

Таким чином, дорадча діяльність є одним із найбільш важливих інструментів підтримки та розвитку аграрної сфери економіки країни, підвищення ефективності та прибутковості сільськогосподарського виробництва, підвищення рівня та якості життя на селі, зменшення соціальної напруги через організацію альтернативних видів діяльності та покращення зайнятості сільських жителів.

#### *Література*

1. Про сільськогосподарську дорадчу діяльність: Закон України від 17 червня 2004 р. № 1807-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 38. – С. 470.

2. Кропивко М. Ф. Концептуальний підхід до розвитку мережі сільськогосподарських дорадчих служб / М. Ф. Кропивко // Зб. статей міжнар. школи-семінару «Теорія і практика інноваційно-консультаційної діяльності». – К., 2010. – С. 15-20.

3. Кудінова І. П. Система сільськогосподарського дорадництва в Україні / І. П. Кудінова // Зб. статей Всеукр. наук.-практ. семінару «Розвиток державної системи дорадництва та їх освітніх програм». – Київ-Ніжин: ПП Лисенко М. М., 2011. – С. 204-207.